

UPPGIFTER TILL UTSTÄLLNINGEN

Svenskt i Finland: Bilderna berättar – så har svenskbygden förändrats

s. Innehåll

- 2 Instuderingsfrågor och kronologi
- 3 Korsord
- 4 Bildtexter
- 5 Frågor till tabeller och grafer
- 6 Rita din egen tidslinje
- 7 Fyll i luckorna i texten
- 7 Fördjupningsuppgifter
- 8 Utvärdering
- 9 Ordlista

Instuderingsfrågor

1. Vad är ett jordbrukssamhälle?

2. Varför var familjen viktig i jordbrukssamhället?

3. Vad menas med urbanisering?

4. Varför var barn och kvinnor populära som arbetskraft i fabrikerna?

5. Hur har det svenska språkets ställning förändrats sedan 1800-talets jordbrukssamhälle?

6. Vilka följder fick industrialiseringen för

a) Jordbrukare

b) Obesuttna

c) Kvinnorna

d) Svenskbygden

Kronologi: När hände vad?

Kombinera och placera ut årtalen med rätt historisk händelse.

a) 1606 Finland blev en del av Ryssland

b) 1921 Begreppet finlandssvensk föds

c) 1812 Vasa brand

d) 1852 Läroplikt införs

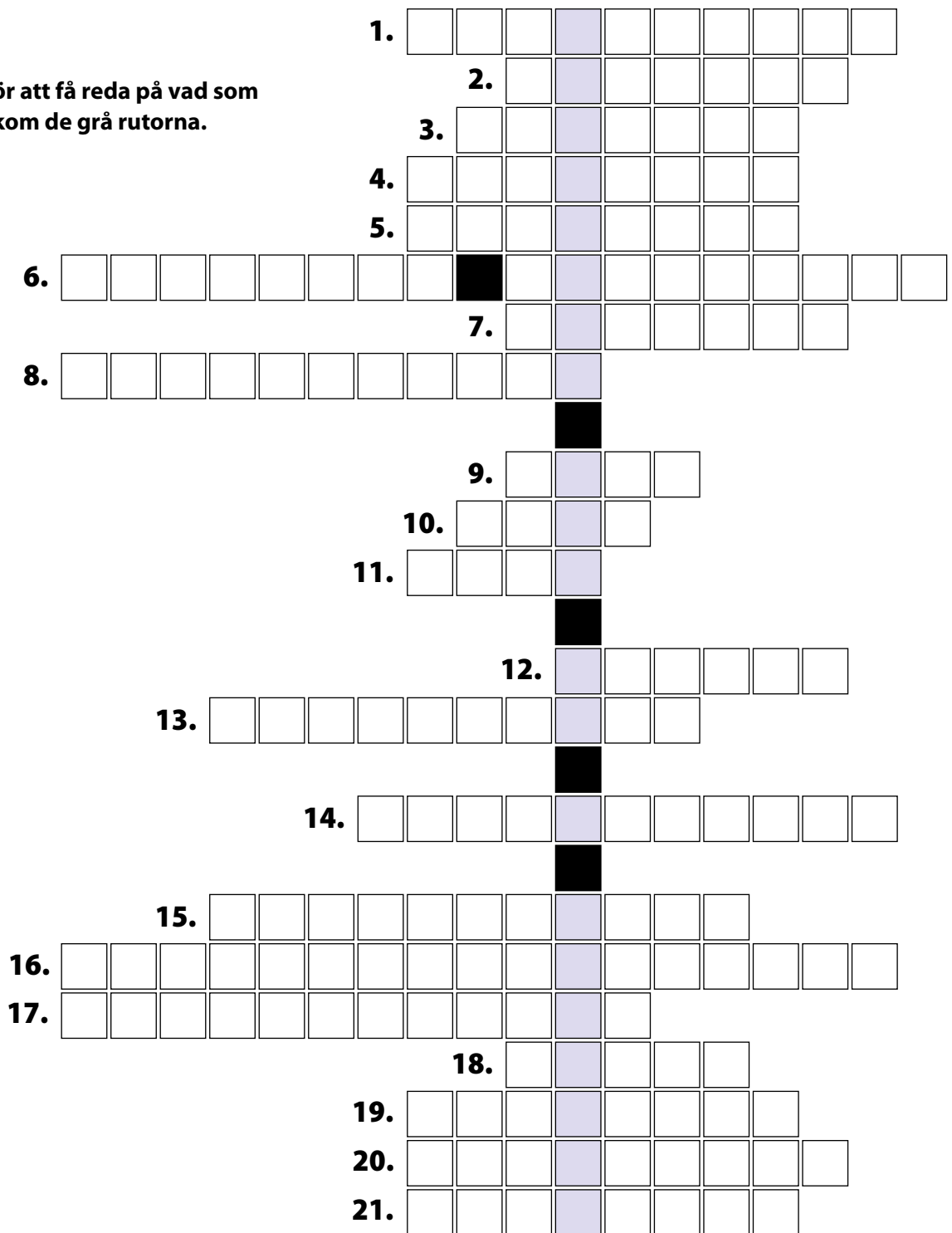
e) 1910 Helsingfors blev huvudstad

f) 1809 Vanda fick stadsrättigheter

g) 1974 Vasa grundades

Korsord

Lös korsordet för att få reda på vad som gömmer sig bakom de grå rutorna.

1. Näring som tagit över fiskets roll i Österbotten
2. Finland var fram till 1809 en del av _____?
3. Hit valde många att emigrera.
4. Utgjorde grunden för industrialiseringen.
5. Hette Vanda tidigare.
6. Finlands första universitet.
7. Vad kallades riksdagen innan Finland blev självständigt?
8. Landskap där Vasa är centralort.
9. År då finskan och svenskan jämfördes.
10. Vasa grundades år?
11. År då det första universitetet i Finland grundades.
12. Kring dessa bosatte sig de första inflyttarna.

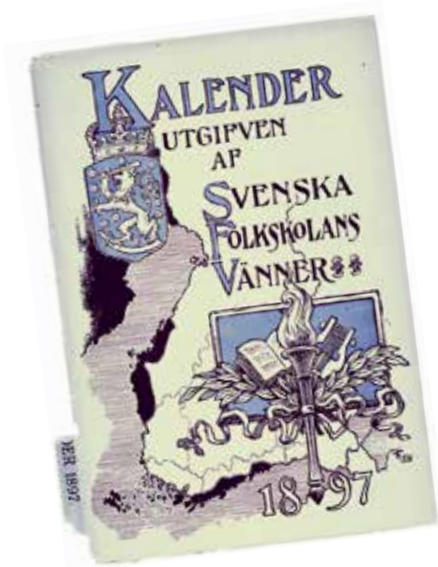
13. Vandas högsta byggnad.
14. Område varifrån de första inflyttarna till Helsingfors kom från.
15. Blev Finlands huvudstad 1812.
16. Ord för att beskriva övergången från ett jordbruks- till industrisamhälle.
17. Ord som används för att beskriva folkvandring från landsbygden till städerna.
18. Ett av de första områdena dit svenskan nådde.
19. Fästningsverk utanför Helsingfors.
20. Band samman Finland och underlättade transport och resande.
21. Tidigare Finlands största och viktigaste näring.

Bildtexter

Hitta på en passande text som anknyter till de nedanstående historiska bilderna.

a)

b)

c)

Frågor till tabeller och grafer

Svara på frågorna med hjälp av den information du hittar i graferna och tabellerna i utställningen.

- 1.** Hur många procent av Finlands befolkning var svenskspråkiga år 2010? Hur har utvecklingen sett ut om man jämför med hur det var 1880?

- 2.**
a) Inom vilken näringsgren arbetade flest personer 1880. Jämför med hur situationen var 2000? (Ange också hur många procent av befolkningen).

- b)** Vilka är orsakerna bakom den här förändringen? Nämn åtminstone två orsaker.

- 3.** Jämför antalet svensktalande i Vasa och Vanda. Vilka likheter och skillnader kan du se?

Rita din egen tidslinje

Märk ut följande epoker:

- 1) Svenska tiden
- 2) Ryska tiden
- 3) Självständighetstiden

Ange 2–4 händelser för varje epok som du anser är viktiga att känna till och som är viktiga för det svenska i Finland.
Motivera dina val.

Fyll i luckorna i texten

Den svenska kolonisationen av Finland inleddes på _____ (när), då de första inflyttarna bosatte sig _____ (var). Det område som vi idag kallar Finland blev så småningom en del av Sverige. Det talades både svenska och finska i det svenska riket, men för _____ (vem) var det viktigt att kunna tala såväl svenska som finska. Finland var en del av Sverige i _____ år (hur länge). Efter att Finland blivit ett ryskt storfurstendöme 1809 blev _____ (vilken stad) huvudstad. Trots att Finland blev en del av Ryssland brukar man tala om att det svenska arvet fortlevde inom bland annat _____ (var). _____ (vilka) var länge de viktigaste näringarna i Svenskfinland, men efter att industrialiseringen inleddes _____ (när) förändrades det gamla samhället. Nya maskiner som _____ och _____ underlättade jordbruksarbetet, men minskade behovet av arbetskraft. Det blev ett överskott av arbetare som sökte sig _____ (vart), men en del valde också att _____ (göra vad). Som en följd av detta har många av de gamla svenskbygderna genomgått en _____ (vad). Något som underlättade industrialiseringen var bland annat _____ (nämna två saker). Det var ändå först efter andra världskriget som industrialiseringen kom igång på allvar i Finland. Idag har Finland ändå övergått till att bli ett _____ (hurudant) samhälle och många av de gamla näringarna, som tidigare varit viktiga har förlorat i betydelse.

Fördjupningsuppgifter

Uppgifter som man kan fundera på tillsammans i klassen. Använd er gärna av andra hjälpmedel som uppslagsverk och datorer.

Gör en undersökning i klassen:

- Har era föräldrar flyttat till er nuvarande hemort?
- Har någon i er släkt emigrerat (flyttat utomlands)?
- Hur många språk talas det i din hemkommun?
- Hur många har flyttat till eller från din ort under de senaste åren?
- Vilken näring är den största i er hemort?

Tips på bra internetsidor. **Statistikcentralen**. www.stat.fi

Vilka nutida yrken tror du att kommer att försvinna om 30 eller 50 år? Vilka yrken tror du att kommer att finnas kvar?

Tänk på en plats i din hemort. Föreställ dig hur platsen kommer att se ut om 20 eller till och med 50 år. Rita hur du tror att platsen kommer att se ut.

Slutvärdering

Vad var bra med utställningen och vad var mest intressant?

Vad var mindre bra i utställningen?

Finns det något som kunde förbättras?

Egna funderingar kring utställningen

Ordlista

Akademi	Den kungliga akademien som grundades i Åbo 1640 var Finlands första universitet.
Järnbruk	En tidig version av industri och namn på de järnfabriker som grundades under 1500- och 1600-talen.
Emigration	Utvandring. Att lämna en plats eller ort för en längre tid eller för alltid. I Finland valde många att flytta till Amerika mot slutet av 1800-talet och 1900-talets början.
Hemman	Ett äldre ord för bostad eller hem. Ofta används det också för att beskriva en större gård.
Industrialisering	Fenomen som beskriver ett samhälles omvandling från ett jordbrukssamhälle till industrisamhälle.
Klasssamhälle	Samhälle där det man äger bestämmer platsen man har i samhället.
Kolonisation	Inflyttning. Att bosätta sig på ett nytt område.
Korståg	Medeltidens kristna krigsföretag för att sprida kristendomen och erövra det heliga landet. Fördes under 1100- och 1200-talen.
Lantdag	Namn på folkrepresentationen i Finland under storfurstendömet 1809–1917. Efter att Finland blev självständigt blev namnet riksdag.
Obesutten	En person som inte ägde jord i jordbrukssamhället.
Socken	En äldre beskrivning av ett område som består av flera byar. Socknen kan ses som en föregångare till våra kommuner.
Ståndsamhälle	Samhälle åtskilt i ett antal socialt fastställda grupperingar. Vanligtvis brukar man indela grupperna i ett ståndsamhälle i adel, präster, borgare och bönder.
Urbanisering	Fenomen som beskriver folkförflyttningen från landsbygden till städerna.